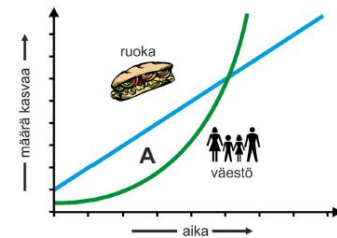

Maantieteen yhteisvalinnan valintakoe 2020 – Ensimmäisen vaiheen kokeen mallivastaukset

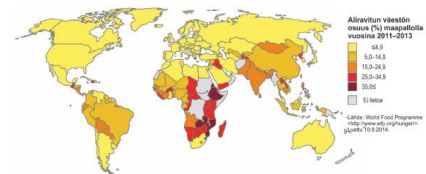
Tehtävä 1: Väestön ja ravinnontuotannon kasvu Malthusin mukaan

- Väestön määrä ensin laski ja sen jälkeen kääntyi nopeaan nousuun.
- Ruuan määrä on jatkuvassa tasaisessa kasvussa.
- A-kirjaimella merkityllä hetkellä ruokaa on riittävästi tarjolla olemassa olevalle väestölle.
- Kun vihreä käyrä nousee sinisen käyrän yläpuolelle, on maailman nälkäongelma ratkaistu.
- Väestön määrä kasvaa lineaarisesti, mutta ruuan määrä eksponentiaalisesti.

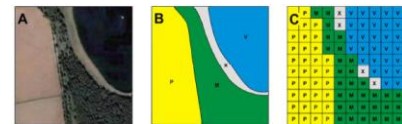
Tehtävä 2: Aliravitsemus alueellisesti

- Kartan mukaan Egyptissä ei ole aliravitettua väestöä.
- Kartta on tyypiltään luokiteltu koropleettikartta.
- Väestön ikärakenteen ja aliravitsemuksen alueellisella vaihtelulla vaikuttaa olevan selvä yhteys.
- Mongoliassa aliravitettujen ihmisten määrä on suurempi kuin Brasiliassa.
- Kravun kääntöpiirin pohjoispuolella ei ole yhtään valtiota, jossa aliravitettujen osuus olisi 25 % tai sen yli.

Tehtävä 3: Paikkatietoaineistot

- Kuvassa B on esitetty rasterimuotoinen paikkatietoaineisto.
- Kuvasta C voi päätellä, että merivesi tulvii ajoittain avoimen rannan ylitse metsään.
- Kuvan B paikkatietoaineistoa ei ole yleistetty.
- Maankäyttötyyppien pinta-alat voidaan laskea tarkemmin kuvan B kuin kuvan C aineiston perusteella.
- Kuvan B esittämän paikkatietoaineiston alueita kutsutaan polygoneiksi.

Tehtävä 4: Muodostumien tulkintaa kartalta

- Kartassa vihreällä esitetyt muodostumat ovat ainekseltaan lähinnä moreenia.
- Kartasta voit havaita ensimmäisen ja toisen Salpausselän.
- Harjut ovat syntyneet jään reunan suuntaisiksi harjanteiksi.
- Hiekka- ja soramuodostumia on aineiston perusteella lähinnä nykyisten jokien reunoilla.
- Osa kartassa vihreällä merkityistä alueista on deltoja.

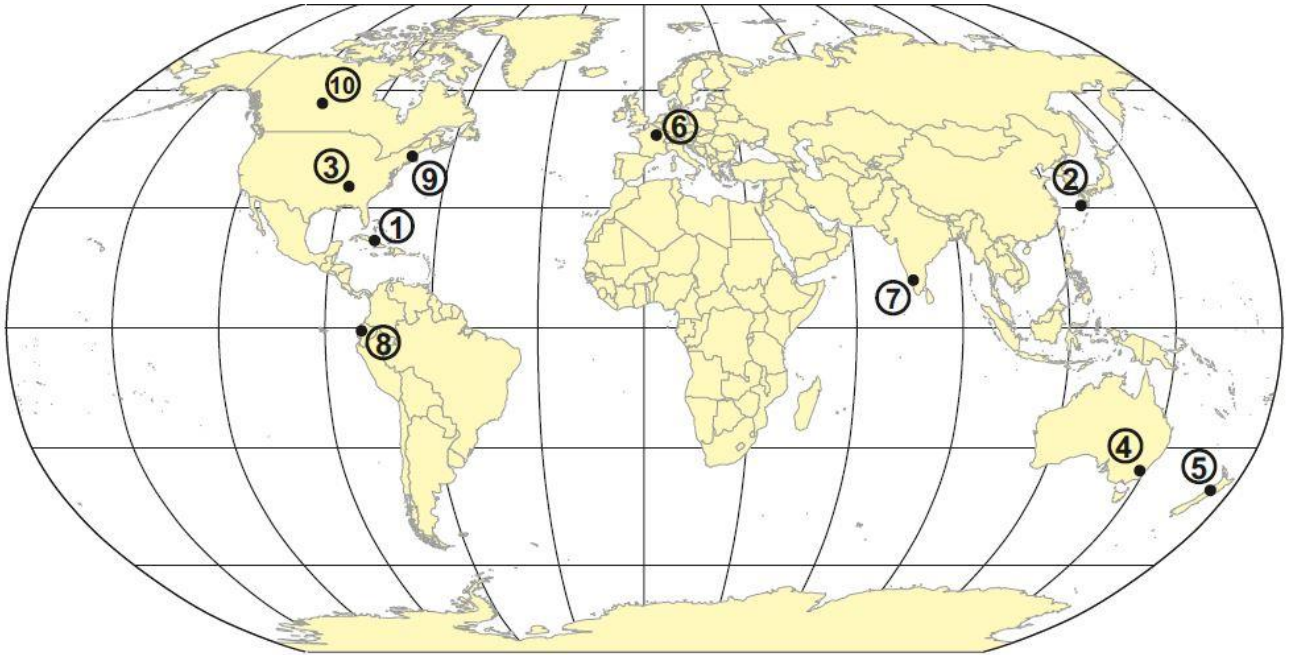
Tehtävä 5: Peruskartan tulkintaa

- Kartassa näkyvä Söderfjärdenin peltoaukea on alun perin meteorokraatteri.
- Peltoaukea on kolmen kunnan - Vaasan, Mustasaaren ja Maalahden - alueella.
- Peltoaukea on osin merenpinnan tason alapuolella.
- Peltoaukealle pumpataan kasteluvettä Sulvan pumppuaseman kautta.
- Peltoaukean pinta-ala on noin 2200 hehtaaria.

Tehtävä 6: Katastrofit maailmankartalla

Karttaan on merkitty kymmenen viime vuosien aikana tapahtuneen luonnonkatastrofin sijainti (1-10). Kartan alla on kuvaukset kustakin katastrofitapahtumasta. Tulkitse annettujen tietojen avulla, mikä paikoista/alueista 1-10 vastaa mitäkin tapahtumaa.

Valitse kunkin tapahtuman kohdalta sitä vastaava numero (sijainti kartalla).

Tapahtuma	nro
Tulvat elokuun alkupuolella: 350 mm sadetta, vakuutetut vahingot yli 330 miljoonaa USD, arvioidut vahingot 3500 miljoonaa USD, kuolonuhreja yli 470	
Maanjäristys marraskuun puolivälissä: M 7.8, Mercalli IX, arvioidut vahingot 2-6 miljardia USD, kuolonuhreja 2	
Taifuuni lokakuun alussa: kategoria 5 (> 265 km/h), vakuutetut vahingot yli 120 miljoonaa USD, kuolonuhreja 9	
Ukkos- ja raemyrsky helmikuun puolivälissä: yli 8 cm kokoisia rakeita, tuuli yli 100 km/h, vakuutetut vahingot 370 miljoonaa USD, kuolonuhreja 1	
Tornadot helmikuun kolmannella viikolla: yli 40 kpl, tuuli 265 km/h, arvioidut vahingot 770 miljoonaa USD, kuolonuhreja 8	
Myrskyt touko-kesäkuussa: kaksi eri sykklonia, vahingot jopa 5 miljardia USD, kuolonuhreja 11	
Metsäpalo toukokuun aikana: 5200 km ² , vahingot jopa 5 miljardia USD, 100 000 evakuoitua, ei kuolonuhreja	
Lumimyrsky tammikuun kolmannella viikolla: lähes metri lunta, arvioidut vahingot 850 miljoonaa USD, kuolonuhreja 30	
Hurrikaani lokakuun alussa: kategoria 5, arvioidut vahingot 10 miljardia USD, kuolonuhreja yli 1000	
Maanjäristys huhtikuun puolivälissä: M 7.8, Mercalli VIII, arvioidut vahingot yli 600 miljoonaa USD, kuolonuhreja yli 650	

Maantieteen suullisen valintakokeen arviointiperusteet (10.6.2020)

Kysymys 1

Kuvaile päättelyprosessiasi kirjallisen kokeen karttatehtävässä (tehtävä 6). Millä kriteereillä yhdistit tapahtumakuvaukset sijaintiin?

Vastausten pisteytys perustuu siihen, miten hyvin päättelyketjut ilmentävät maantieteellistä osaamista ja maantieteellisesti relevantteja kriteerejä. Arvioinnissa kiinnitettiin huomiota siihen, miten hakija käyttää maantieteen käsitteitä ja miten looginen hänen vastauksensa on.

- 0 p vastaus: ei päättelyä, lähinnä arvaamista.
- 3 p vastaus: mainittu muutamia maantieteellisesti relevantteja kriteereitä; vastauksen loogisuudessa ja käsitteiden käytössä puutteita.
- 6 p vastaus: mainittu ja selitetty useita maantieteellisesti relevantteja kriteereitä, looginen vastaus, jossa käytetty oikein maantieteellisiä käsitteitä.
- 9 p vastaus: mainittu ja huolella selitetty useita maantieteellisesti relevantteja kriteereitä, kattava ja looginen vastaus, jossa käsitteitä käytettiin monipuolisesti ja täsmällisesti läpi vastauksen.

Maantieteellisesti relevantteja kriteerejä on muodostettu esimerkiksi seuraavista lähtökohdista:

- tapahtumassa kuvatun luonnonkatastrofin mahdolliset tai tyypilliset esiintymisalueet (esim. seisminen aktiivisuus – maanjäristykset; eri tyyppisten myrskyjen esiintymisalueet – hurrikaanit, taifuunit, tornadot, syklonit; laajat metsäalueet – metsäpalot)
- luonnonkatastrofin ajoittuminen (esim. eri pallonpuoliskojen kesä / talvi – ukkonen ja raekuuro kesäaikaan, lumimyrsky talviaikaan; sadekausi / kuiva kausi – tulva todennäköisempi sadekaudella)
- taloudellisten vahinkojen suuruus (esim. suuret taloudelliset vahingot ja kattava vakuutusturva – kehittyneet alueet)
- kuolonuhrien määrä (esim. suuri kuolonuhrien määrä – kehittyvä alue, jossa heikko varautuminen)

Mallivastaus (9 pistettä): ”*Lähdin liikkeelle minulle tutuimmista katastrofeista eli myrskyistä ja maanjäristyksistä. Myrskyistä tornadot sopivat ainoastaan Yhdysvaltain tornadokujalle, hurrikaanit esiintyvät Karibian lähistöllä ja taifuunit Aasiassa. Sijoitin siis nämä tapahtumat kohteisiin 3, 1 ja 2. Tapahtumakuvauksissa oli kaksi maanjäristystä. Näin suuret maanjäristykset (magnitudi 7.8) taas sijoittuvat seismisesti aktiivisille alueille, kuten litosfäärilaattojen saumakohtiin. Tällaisia kohteita kartalla ovat kohteet 1, 2, 5 ja 8. Ensimmäisessä maanjäristystapahtumassa oli vain kaksi kuolonuhria, mutta suuret taloudelliset vahingot, joten päättelin sijainnin olevan kehittyneessä maassa, esimerkiksi Japanissa tai Uudessa Seelannissa. Koska Japaniin sijoitin jo taifuunin, jäljelle jäi Uusi Seelanti. Toisessa maanjäristyksessä kuoli yli 600 ihmistä, mutta taloudelliset vahingot olivat paljon pienemmät. Kuvaus sopii kehittyvään maahan, Ecuadoriin tai Karibialle. Koska hurrikaani sopii paremmin Karibialle, sijoitin tämän Ecuadoriin.*

Lumimyrskyjä voi esiintyä vain talvella ja vain kylmillä alueilla esimerkiksi Euroopassa tai Pohjois-Amerikassa. Muistin kuulleen uutisissa tällaisista lumimyrskyistä New Yorkissa, joten sijoitin sen sinne. Myrskyistä jäivät jäljelle vain ukkos- ja raemyrsky sekä syklonien aiheuttamat myrskyt. Syklonit ovat yleisiä keskileveysillä erityisesti Euroopassa, joten sijoitin syklonin kohteeseen 6. Australiassa ja Kanadassa voisi olla sekä ukkosmyrskyjä että metsäpaloja, mutta koska metsäpalot ovat selvästi kesäaikaan tapahtuvia kuten ukkosetkin, huomasin, että ukkos- ja raemyrskyn ajankohta helmikuussa voi viitata vain eteläisen

pallonpuoliskon kesäaikaan. Siksi sijoitin sen sinne ja toukokuun metsäpalo taas sopii keväiseen Kanadaan, jossa on myös paljon metsiä.

Jäljelle jäi enää tulva ja se sopii oikein hyvin Intiaan, sillä kesämonsuuni tuo sinne runsaita sateita. Myös kuolonuhrien suuri määrä viittaa vähemmän kehittyneeseen ja väkirikkaaseen maahan.”

Kysymys 2

Jos sinut valitaan suorittamaan, maantieteen (tai ympäristöpolitiikan) opintoja, mitä haluaisit tehdä tutkinnon suorittamisen jälkeen?

Vastausten pisteytyksessä arvioitiin hakijan käsitystä maantieteen/ympäristöpolitiikan opintojen tuottamista mahdollisuuksista työelämän ja hakijan omien tavoitteiden näkökulmista.

Pisteytys ja vastausten luonnehdinta:

- **0 p vastaus:** hyvin hauras käsitys maantieteen/ympäristöpolitiikan opintojen tuottamista mahdollisuuksista työelämän tai omien tavoitteiden näkökulmasta; ei ole juuri miettinyt asiaa
- **1 p vastaus:** pinnallinen käsitys opintojen työelämärelevanssista tai itsensä kehittämisen mahdollisuuksista; vastauksessa kuvaillaan omaa kiinnostusta alaan tai mahdollisia työtehtäviä pintapuolisesti, perustelut puuttuvat tai jäävät hauraiksi
- **2 p vastaus:** realistinen käsitys opintojen työelämärelevanssista tai itsensä kehittämisen mahdollisuuksista maantieteen alalla; vastauksessa kuvataan tarkemmin joitain kiinnostavia maantieteen/ympäristöpolitiikan osa-alueita ja niihin liittyviä työtehtäviä
- **3 p vastaus:** syvälinen käsitys opintojen työelämärelevanssista ja itsensä kehittämisen mahdollisuuksista; vastauksessa on kuvattu omia ammatillisia toiveita loogisina kokonaisuuksina, jotka ilmentävät hyvää ymmärrystä maantieteellisistä työelämän mahdollisuuksista ja maantieteen/ympäristöpolitiikan opintojen tuottamista valmiuksista

Kysymys 3

Millaisia taidollisia ja tiedollisia valmiuksia koet sinulla olevan suorittaa yliopisto-opintoja maantieteessä (tai ympäristöpolitiikassa)?

Pisteytys ja vastausten luonnehdinta:

- **0 p vastaus:** hyvin heikot taidolliset ja tiedolliset valmiudet suorittaa yliopisto-opintoja maantieteessä; ei osaa erottaa taidollisia ja tiedollisia valmiuksia, eikä osaa kuvailla osaamistaan
- **1 p vastaus:** tyydyttävät taidolliset ja tiedolliset valmiudet suorittaa yliopisto-opintoja maantieteessä; osaa pääpiirteissään erottaa taidolliset ja tiedolliset valmiudet ja osaa kuvailla asioita, missä on hyvä ja mistä tykkää
- **2 p vastaus:** hyvät taidolliset ja tiedolliset valmiudet suorittaa yliopisto-opintoja maantieteessä; kykenee erottamaan taidolliset ja tiedolliset valmiudet sekä erittelemään osaamistaan tämän mukaan
- **3 p vastaus:** erittäin hyvät taidolliset ja tiedolliset valmiudet suorittaa yliopisto-opintoja maantieteessä; kykenee erottamaan taidolliset ja tiedolliset valmiudet, tiedostaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa, osaa myös arvioida, millaisia taitoja ja tietoja yliopisto-opinnot edellyttävät